

اخلاق اجتماعی پیامبر (ص)

حجت الاسلام مرتضی جعفرپور

مدرس دانشگاه

دکتر محسن نیازی

دانشیار دانشگاه کاشان

سرشناسه : نیازی، محسن، ۱۳۴۴ -
 عنوان و نام پدیدآور : اخلاق اجتماعی پیامبر (ص) / محسن نیازی، مرتضی جعفرپور -
 مشخصات نشر : کاشان: قانون مدار، ۱۳۸۹.
 مشخصات ظاهری : ۲۳۰ ص.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۹۱۲۶۸-۸-۰۰
 وضعیت فهرست نویسی : فیا
 موضوع : محمد (ص)، پیامبر اسلام، ۵۳ قبل از هجرت - ۱۱ ق. -- اخلاق
 موضوع : محمد (ص)، پیامبر اسلام، ۵۳ قبل از هجرت - ۱۱ ق. -- فضایل
 موضوع : داستان‌های اخلاقی -- قرن ۱۴ -
 شناسه افزوده : جعفرپور، مرتضی، ۱۳۵۲ -
 رده بندی کتبی : BP۴۶/۲۴/۹ الف ۱۳۸۹
 رده بندی دیویی : ۲۹۷/۳۲
 شماره کتابشناسی ملی : ۸۳۹۴۷۲۲

ISBN 978-600-91268-8-0

نام کتاب : اخلاق اجتماعی پیامبر (ص)
 مؤلفان : دکتر محسن نیازی - مرتضی جعفرپور
 ناشر : قانون مدار
 ناشر همکار : لامک
 نوبت چاپ : اول - ۱۳۹۰
 شمارگان : ۱۵۰۰ نسخه
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۹۱۲۶۸-۸-۰۰
 قیمت : ۴۰۰۰ ریال
 طرح جلد : حسین صدقی / ناظر چاپ : سید مصطفی صباری

دفتر مرکزی: کاشان- میدان امام خمینی(ره) - خیابان ابانفر
 جنب بیمه البرز مرکزی- پلاک ۳۲ (صندوق پستی ۳۴۶۵-۸۷۱۲۵)
 تلفن: ۰۳۶۱-۴۴۷۱۰۱۴-۴۲۲۵۹۵۱۳ و ۰۹۱۳۷۴۳۳۳۶۸۹
 مرکز پخش: قم- خیابان ارم- پاساژ قدس- پلاک ۶۵- کتابخانه دانشگاهی
 تلفن: ۰۲۵۱-۷۷۴۷۶۹۷ و ۰۲۵۱-۷۸۳۷۴۷۳ تلفکس
 Ghanoonmadar.pub@gmail.com

فهرست مطالب

۱۹	مقدمه
۲۳	فصل ۱ - صبر و تحمل (بردباری)
۲۳	مقدمه
۲۳	رفتار با انس
۲۴	بردباری در برابر مخالفین
۲۴	بردباری در برابر رفتارهای دیگران
۲۵	بردباری در برابر شخص یهودی
۲۵	صبر و تحمل در برابر دشمنان
۲۶	نفرین نکرد
۲۶	شکیبایی و دعا برای آزاردهندگان
۲۷	جنین شتر
۲۷	عکس العمل پیامبر (ص) در برابر جسارت اعرابی
۲۷	صبر پیامبر (ص)
۲۸	از اصحابم چیزی به من نگویید
۲۸	بردباری در برابر دشنام
۲۸	ابستادگی در دعوت حق
۲۹	صبر در برابر آزار آزار دهندگان
۳۰	بردباری و مرحمت در برابر مرد بیابان نشین
۳۱	فصل ۲ - تواضع و فروتنی
۳۱	مقدمه
۳۱	برابری و فروتنی
۳۲	کراهت از برخاستن دیگران جلو پای حضرت
۳۲	آب زمزم

۳۲	مثل مردم بودن
۳۲	لکنت زبان مرد بادیه نشین
۳۳	ساوی مردم
۳۳	یار بر ناقه
۳۳	سوار بر دراز گوش
۳۴	بان جویین
۳۴	عیادت بیماران
۳۴	سخن گفتن به اندازه عقل مردم
۳۴	غذا خوردن پیامبر (ص) با بیمار
۳۴	لقمه غذا
۳۵	میانه روی در غذا
۳۵	بندگی پیامبر (ص)
۳۶	رفتار پیامبر (ص) هنگام غذا خوردن
۳۶	ساده زیستی در غذا
۳۶	راه رفتن پیامبر (ص)
۳۷	بستن زانوی شتر
۳۷	من پیش تو می آیم
۳۸	بنده ای از بندگان خدا
۳۸	من پادشاه نیستم
۳۸	بر خود آسان بگیر
۳۹	مردمی ترین مردم
۳۹	عقب افتادن شتر پیامبر (ص)
۴۰	نگفتن من
۴۰	خلاق عظم
۴۱	دیرانه ی حقیقی
۴۳	فصل ۳ - شوح طبعی
۴۳	مقدمه
۴۳	سخنی
۴۴	سخنی با دیگران
۴۴	مسته های خرما

شبهه این پا.....	۴۴
مزاح از خوش اخلاقی است.....	۴۴
پول هدیه.....	۴۵
سفیدی چشم.....	۴۵
بیزرن به بهشت نرود.....	۴۵
بیرمرد به بهشت نرود.....	۴۵
مزاح.....	۴۶
بریدن زبان.....	۴۶
من برابر شما هستم.....	۴۷
تبسم.....	۴۷
شوخی مرد بیایان تئین.....	۴۷
کره ی نافه.....	۴۸
شوخی بی مورد.....	۴۸
لیخند زدن.....	۴۹
فصل ۴ - مهمان نوازی.....	۵۱
مقدمه.....	۵۱
مشابعت میهمان تا درب خانه.....	۵۱
دادن ردا به میهمان برای نشستن.....	۵۲
دعای خیر برای میزبان.....	۵۲
دادن زره به عنوان رهن برای گرفتن آرد برای میهمان.....	۵۲
سرزنش ترک میهمان نوازی.....	۵۳
پذایی از فرستادگان نجاشی.....	۵۳
فصل ۵ - اهمیت به حقوق همسایه.....	۵۵
مقدمه.....	۵۵
حقوق همسایه.....	۵۵
در امان ماندن همسایه نشانه ی ایمان است.....	۵۶
شکایت همسایه و بیرون گذاشتن اثاث مسکن.....	۵۶
فصل ۶ - آراستگی و نظافت.....	۵۹
مقدمه.....	۵۹

۵۹	جلوه های آراستگی.....
۶۰	استفاده از عطر.....
۶۰	مسواک زدن.....
۶۰	عطر و نماز.....
۶۱	عطر بودن.....
۶۱	رد نکردن هدیه عطر.....
۶۱	محبوب ترین عطرها.....
۶۲	نمستن دست ها در هر وعده غذا.....
۶۲	پوشیدن لباس سفید و اهمیت به شستشو.....
۶۲	اهمیت به نظافت شخصی.....
۶۳	آراستگی موها و ریش.....
۶۳	آراستگی زنان.....
۶۴	شانه زدن.....
۶۴	آراستگی مو.....
۶۴	اصلاح صورت.....
۶۴	سدر.....
۶۵	ناخن مردان و زنان.....
۶۷	فصل ۷ - غیبت گریزی، دوری از مجادله، تملق، تکبر و...
۶۷	مقدمه.....
۶۷	خوردن گوشت مردم.....
۶۸	پرهیز از غیبت.....
۶۸	ادای کوتاهی قد.....
۶۸	دوری از مجادله.....
۶۹	پیشگیری از تملق.....
۶۹	دوری از بدگویی.....
۷۰	پرهیز از بوسیدن دست.....
۷۰	نجات از کبر.....
۷۰	ارزش مداری.....
۷۱	همنشینی با تهیدستان.....
۷۳	فصل ۸ - قاطعیت - شجاعت

مقدمه.....	۷۳
صدای وحشتناک.....	۷۳
قاطعیت پیامبر (ص).....	۷۴
در مصاف ها، نزدیک ترین به دشمن بود.....	۷۴
شجاعت در جنگ.....	۷۴
فصل ۹ - کمک به فقرا و نیازمندان.....	۷۷
مقدمه.....	۷۷
بخشش به نیازمندان.....	۷۷
رعایت حال تهیدستان.....	۷۸
وام بی بهره.....	۷۸
سرزنش و اندن فقیر.....	۷۹
کرامت و عزت مستضعفان.....	۷۹
عطای پیغمبر (ص).....	۸۰
فصل ۱۰ - رعایت حقوق دیگران.....	۸۳
مقدمه.....	۸۳
رعایت دیگران در خوردن غذا.....	۸۳
رعایت حال مردم در نماز.....	۸۴
چهره ای گشاده.....	۸۴
عدم اعتنا به امتیازات اشرافی.....	۸۵
حق شناسی پیامبر (ص).....	۸۵
برخورد با خشک مقدسی.....	۸۶
سوره کوتاه.....	۸۷
فصل ۱۱ - مدارا با دشمنان و اسیران.....	۸۹
مقدمه.....	۸۹
مهر و محبت با اسرا.....	۸۹
امان دادن به دشمن.....	۹۰
بیزاری از دشنام.....	۹۰
صفات مؤمنان راستین.....	۹۱
کرامت تو.....	۹۲

۹۲	عهدنامه با یهودیان.....
۹۳	بخشندگی پیامبر (ص).....
۹۴	رفتاری شگفت آور با رئیس منافقان.....
۹۵	هیچکس را شکنجه نמידهم.....
۹۷	فصل ۱۲ - اهمیت به عبادت، شکرگزاری و صدقه.....
۹۷	مقدمه.....
۹۷	آرامش کامل در عبادت حق.....
۹۸	اسلام دین تعادل.....
۹۸	سر به بیابان.....
۹۹	عمل مداوم.....
۹۹	ماه رمضان.....
۹۹	سختی در عبادت.....
۹۹	اهمیت به نماز اول وقت.....
۱۰۰	عبادت پیامبر (ص).....
۱۰۰	مرا به خود وامگذار.....
۱۰۰	نماز جماعت، ساده و عادی.....
۱۰۱	پرهیز از ریا.....
۱۰۱	صدقه بیپودی.....
۱۰۲	جاذبه ی نماز.....
۱۰۲	گریه در نماز.....
۱۰۲	فرمان نماز برای رسول خدا (ص).....
۱۰۲	عاطفه رسول خدا (ص) در حال نماز.....
۱۰۳	رعایت مصرف آب در وضو.....
۱۰۳	شب بی پیغمبر (ص).....
۱۰۳	ذکر پرنده ی نابینا.....
۱۰۴	سجده ی شکر برای هر سجده.....
۱۰۴	ایمان.....
۱۰۴	عبادت پیامبر(ص).....
۱۰۷	فصل ۱۳ - تعلیم و تعلم.....
۱۰۷	مقدمه.....

۱۰۷	روش آموزش پیامبر (ص)
۱۰۸	آموزش نماز
۱۰۸	آموزش احترام به مسجد
۱۰۸	آسان بگیر
۱۰۹	مقام دانشجو
۱۰۹	تعلیم و تعلم
۱۰۹	ریزش گناه
۱۱۰	جمع کردن هیزم از صحرا
۱۱۰	آئین زندگی
۱۱۱	محضر عالم
۱۱۱	وزنه برداران
۱۱۳	فصل ۱۴ - عفو و گذشت
۱۱۳	مقدمه
۱۱۳	عفو و گذشت
۱۱۴	بعثت برای دعوت به خدا، نه لعنت
۱۱۴	خوردن افطاری پیامبر (ص)
۱۱۵	عفو و گذشت
۱۱۵	عفو پیامبر (ص)
۱۱۶	فضیلت عفو و گذشت
۱۱۶	گذشت از حق خود
۱۱۷	از خود گذشتگی (آداب دوستی)
۱۱۷	گذشت
۱۱۷	بپیوند و درگذر
۱۱۸	عفو
۱۱۹	امروز روز مرحمت است
۱۲۰	بخشش و گذشت
۱۲۰	محبت به پیامبر (ص)
۱۲۲	اگر پیغمبر باشی
۱۲۲	سوء استفاده
۱۲۳	روز رحمت و بخشش

۱۲۴	گذشت از مردی بدزبان.....
۱۲۵	عفو و گذشت.....
۱۲۷	فصل ۱۵ - خوش خلقی و نرمی کلام.....
۱۲۷	مقدمه.....
۱۲۷	خوش زبانی.....
۱۲۸	رزدی خطاب.....
۱۲۸	سلام یهود.....
۱۲۹	چوب مسواک برای قصاص.....
۱۲۹	اول بپوش، بعد توکل کن.....
۱۲۹	لباس سیاه.....
۱۳۰	بیانی شیوا.....
۱۳۰	بد دهنی فرومایگی است.....
۱۳۱	آسان گیر باش.....
۱۳۳	فصل ۱۶ - آداب غذا خوردن.....
۱۳۳	مقدمه.....
۱۳۳	هم غذا با بیمار.....
۱۳۳	چه بنده ای بنده تر از من؟.....
۱۳۴	برای خدا تواضع می کنم.....
۱۳۴	غذا خوردن با مستمندان.....
۱۳۵	دست های زیاد.....
۱۳۵	آداب غذا خوردن.....
۱۳۵	آداب غذا خوردن پیاسیر (ص).....
۱۳۶	پرهیز از خوردن غذای بودار.....
۱۳۶	از خوردن سیر معذورم.....
۱۳۶	خوردن کدو.....
۱۳۷	فصل ۱۷ - سخاوت.....
۱۳۷	مقدمه.....
۱۳۷	زنبیل آرد.....
۱۳۸	چون باد وزان در ماه رمضان.....

۱۳۸	دست و دل بازتر از همه
۱۳۸	بخشش گوسفند
۱۳۸	پول های روی حصیر
۱۳۹	هرگز مرا بخیل نمیابید
۱۳۹	دو عریان را بوشانید و انسانی را آزاد کرد
۱۴۱	لیکو چه ای است
۱۴۱	پیامبر یا عترت پیامبر (ص)
۱۴۲	خداوند نمی خواهد بخیل باشم
۱۴۲	از شما پاداش نمی خواهم
۱۴۳	پاسخ ندارد
۱۴۵	فصل ۱۸ - عدالت و عدم تبعیض
۱۴۵	مقدمه
۱۴۵	تربیت دینی پیامبر (ص)
۱۴۶	ثروتمند کنار فقیر
۱۴۶	رعایت نوبت
۱۴۷	قصاص تازیانه
۱۴۷	حضور بر سر قبر زن سیاه پوست
۱۴۸	پسر زن سیاه پوست
۱۴۸	قلبی خالی از تشویش
۱۴۸	درخت خرما
۱۴۹	بیا قصاص کن
۱۵۰	توجه به جایگاه زنان
۱۵۱	احترام به جنازه یهودی
۱۵۱	بگذارید صاحب حق حرف خود را بزند
۱۵۱	مگر میتوان قانون خدا را تعطیل کرد؟
۱۵۲	عدالت در آبیاری
۱۵۲	عدالت در تقسیم غنائم
۱۵۳	رنجش انصار
۱۵۳	تقسیم غنائم جنگ حنین
۱۵۵	فصل ۱۹ - قناعت و ساده زیستی

۱۵۵	 مقدمه
۱۵۵	 پیامبر کدام یک از شعاست؟
۱۵۶	 از حیث شکم گرسنه ترین بود
۱۵۶	 بالشتی از لیف خرما
۱۵۷	 همسران یاده زیست
۱۵۷	 گرسنه بمانم و از تو گدایی کنم
۱۵۷	 دنیا خانه کسی است که جز آن خانه ندارد
۱۵۸	 نان و سرکه
۱۵۸	 بی توجهی به زیورات
۱۵۹	 بوی خوش
۱۵۹	 زبان ذاکر، قلب شاکر زن با ايمان
۱۶۰	 مهره های یمانی
۱۶۰	 پدرش به قربانش باد
۱۶۱	 این دو آشامیدنی است
۱۶۳	 فصل ۲۰ - وفای به عهد
۱۶۳	 مقدمه
۱۶۳	 پذیرایی از هیأت نجاشی
۱۶۴	 در کنار صخره
۱۶۴	 قبلاً به او وعده داده بودم
۱۶۵	 سه روز در این مکان
۱۶۵	 دوست نداشتم خلف وعده کنم
۱۶۵	 پیمان با کافران قریش
۱۶۶	 کلید کعبه
۱۶۷	 فصل ۲۱ - نصیحت و پند و اندرز
۱۶۷	 مقدمه
۱۶۷	 گشاده رویی، کینه را میبرد
۱۶۷	 آنگونه رفتار کن که دوست داری با تو رفتار شود
۱۶۸	 به عاقبت کار فکر کن
۱۶۸	 خشم بگیر
۱۶۹	 یاد مرگ

۱۶۹	مهیای مرگ باشید
۱۷۰	آبروی برادر دینی
۱۷۰	دوری از بخل
۱۷۰	نماز را به اندازه طاقت مردم طول بده
۱۷۱	فحش نده
۱۷۲	در دعا از قرآن سرمشق بگیر
۱۷۲	هر کس به خدا توکل کند خدا او را کافی است
۱۷۴	نتیجه حیا و رضا به تقسیم شده خدایی
۱۷۴	مشورت پذیری
۱۷۵	مشورت با مردم
۱۷۷	عیادت از جان بهودی
۱۷۷	از جای برخاستن
۱۷۷	حرمت مؤمن
۱۷۸	رفتار با پدر
۱۷۸	لطف بر مریض
۱۷۸	احترام به محترم قوم
۱۷۹	پهن کردن عبا
۱۷۹	احترام به برادر مسلمان
۱۷۹	آداب دوستی پیامبر (ص)
۱۷۹	فضیلت و شایستگی
۱۸۰	کینه افراد
۱۸۰	اجازه ورود
۱۸۱	خود روی زمین نشست
۱۸۱	تو میهمان مایی
۱۸۳	فتنه بین زن و شوهر
۱۸۳	ثواب آشتی دادن زن و شوهر
۱۸۵	فصل ۲۲ - زنان و کودکان
۱۸۵	مقدمه
۱۸۵	شخصیت دادن به زن
۱۸۶	نصف اجر شهید

۱۸۶		پاداش زنان
۱۸۶		سواران خوب
۱۸۷		کودکان را در آغوش بگیرید
۱۸۷		بوییدن فرزندان
۱۸۸		مرد فرزند
۱۸۸		مهرکب خوب
۱۸۸		فرزندان جگر گوشه های ما هستند
۱۸۹		لباس مرا آب تطهیر می کند
۱۹۰		رفتار عادلانه با فرزندان
۱۹۰		گریه کودک
۱۹۰		احترام به فرزند
۱۹۱		آیا شتر خود را با این جوزهایی فروشید
۱۹۳		فصل ۲۳ - انفاق
۱۹۳		مقدمه
۱۹۳		انفاق به غیر مسلمان
۱۹۴		رفع نیاز دیگران، حتی ابوسفیان
۱۹۴		انفاق کن و نترس
۱۹۵		اولویت بخشیدن به خویشان
۱۹۵		میانه روی در بخشش
۱۹۶		همه اش ماند و کنفش رفت
۱۹۷		بخشش بی جا
۱۹۹		فصل ۲۴ - امانتداری
۱۹۹		مقدمه
۱۹۹		امانتداری
۲۰۰		خیانت نکردن در امانت حتی برای یهود
۲۰۰		امانت داری حتی برای کفار
۲۰۳		فصل ۲۵ - اهمیت به کار و کارگر
۲۰۳		مقدمه
۲۰۳		کار را کوچک نشمار

۲۰۴	 بوسه بر دست کارگر
۲۰۴	 کار، گام نهادن در راه خداست
۲۰۵	 دست کارگر دستی است که آتش جهنم آن را لمس نمی کند
۲۰۵	 اهمیت شغل
۲۰۶	 هر کس بی نیازی جوید، خداوند او را بی نیاز می سازد
۲۰۷	 بیزاری از بدهکاری
۲۰۷	 در کارهای خود کمک نخواهید
۲۰۹	 فصل ۲۶ - اهمیت به پدر و مادر
۲۰۹	 مقدمه
۲۰۹	 رضایت مادر
۲۱۰	 به پدرش نیکی می کرد
۲۱۰	 یک شبانه روز خدمت به پدر و مادر
۲۱۱	 رضایت مادر و شهادتین فرزندان
۲۱۳	 فصل ۲۷ - یتیم نوازی
۲۱۳	 مقدمه
۲۱۳	 یتیم نوازی
۲۱۴	 خانه خوشحالی در قیامت
۲۱۵	 یتیمان شهید
۲۱۷	 فصل ۲۸ - همکاری و تعاون
۲۱۷	 مقدمه
۲۱۷	 جمع کردن هیزم
۲۱۸	 رفع نیاز مؤمن، تمام عمر عبادت
۲۱۹	 حمل سنگ در بنای مسجد
۲۲۱	 فصل ۲۹ - مهربانی
۲۲۱	 مقدمه
۲۲۱	 بشاش بودن در جمع و حزن در تنهایی
۲۲۲	 آزار نرساندن به حیوانات
۲۲۲	 علاقه خداوند به بندگانش
۲۲۳	 بریدن جامه پیامبر (ص)

۲۲۴	بدخلفی با خانواده
۲۲۵	غلام سیاه
۲۲۵	سیراب نمودن حیوان
۲۲۶	مقدر بود چنین شود
۲۲۶	با دوستش مهربان تر
۲۲۶	آسان بگیر
۲۲۷	دلدارى برای مرگ پرنده
۲۲۷	پدر، پدر
۲۲۸	نشاط حیات
۲۲۹	فصل ۳۰ - صداقت و راستی
۲۲۹	مقدمه
۲۲۹	کسوف، پدیده ای طبیعی
۲۳۰	داوری
۲۳۲	پی نوشت ها و منابع

انسان موجودی کمال جو و کمال طلب است که برای رسیدن به کمال، سعی در پیمودن تمامی راه‌های ممکن را دارد. در واقع گمشده حقیقی انسان، کمال و یا به عبارتی دیگر افتادن در مسیر رسیدن به کمال است. انسان ممکن است در پی رسیدن به کمال، هر از گاهی مسیری را انتخاب و مدتی را در آن طی طریق نماید و پس از مدتی از انتخاب خود نادم و پشیمان گردد؛ چرا که یقین می‌کند این مسیر نمی‌تواند او را به گمشده خود برساند. لذا مسیر دیگری را انتخاب می‌کند و چه بسا ممکن است این انتخاب‌های نادرست چندین بار تکرار گردد. این انسان پس از چندین آزمون و خطا و نیز عبرت گرفتن از زندگی پیشینیان و استعانت از آموزه‌های ناب دینی، اگر به دنبال راهکاری اساسی باشد؛ به این نکته اساسی پی می‌برد که متخلق شدن به اخلاق نیکو و پسندیده بهترین زمینه را برای قرار گرفتن در مسیر حرکت به سمت کمال فراهم می‌نماید.

اگر باور داریم که از یک سو مومنین حقیقی و ناب آنانی هستند که در مسیر کمال قرار گرفته‌اند و از سوی دیگر بر اساس آموزه‌های دینی، اخلاق نیکو نیمی از ایمان است، به این باور قطعی و یقینی هم خواهیم رسید که راه رسیدن به کمال گام نهادن در مسیر کسب اخلاق نیکو و پسندیده است. در واقع؛ اخلاق ناب انسان را از افتادن در بیراهه‌های فساد و تباهی نجات می‌دهد.

اخلاق نیکو و پسندیده مانع ترجیح خود بر دیگران و موجب رشد روحی انسان می‌گردد.

اخلاق حسنه موجب عزت و سربلندی انسان در فراز و نشیب‌های سخت و دشوار زندگی می‌گردد.

اخلاق نیکو همراه با توکل انسان را به قله‌های نور و هدایت راهنمایی می‌کند.

پس از پی بردن به این اصل اساسی، این سؤال مهم مطرح می‌گردد که الگو و اسوه‌ی حقیقی انسان برای متخلق شدن به این خلق پسندیده کیست و معیار سنجش اخلاق آدمی چیست؟

آیات نورانی مشهور هدایت و انسانیت پاسخ صریحی برای این سؤال را در دل خود دارد، آنجا که می‌فرماید:

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ

به تحقیق که برای شما رسول خدا صلی الله علیه و آله الگویی نیکو و پسندیده است

و همین آیات الهی وقتی هدف از بعثت این رسول مهربانی‌ها را بیان می‌کند صراحاً اعلام می‌دارد که:

إِنَّمَا بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ

مبعوث شدم تا مکارم اخلاقی را تمام کنم.

با این بیان، الگو و اسوه انسان کمال طلب و در پی آن برخوردار شدن از اخلاق ناب، بی شک وجود نازنین پیام آور خوبی‌ها و رسول مهربانی‌ها حضرت ختمی مرتب محمد ابن عبدالله صلی الله علیه و آله و سلم است که هم برترین الگوست و هم مبعوث گردیده تا مکارم اخلاقی را تمام کند.

سوال دیگر در این مسیر آن است که از این منبع فیض چگونه می‌توان مست فیض شد و بهره برد و یا به عبارتی دیگر راهکار بهره‌مندی از این الگوی اخلاقی ناب چیست؟

پاسخ به این سؤال هم آنگونه که بزرگان دینی ما تعیین نموده‌اند ، شناخت چگونگی رفتار ، منش و اخلاق آن رحمت خدا برای بشر و عمل به سیره عملی آن بزرگوار در تمامی عرصه‌های زندگی است.

با توجه به اهمیت خاص نقش اخلاق در سلامت فردی و اجتماعی و بهسازی کلیه شئون زندگی انسانی، آشنایی هر چه بیشتر با والاترین الگوی اخلاق و اهتمام در جهت تخلق به اخلاق آن رسول گرامی صلی الله علیه و آله ، شاهره سعادت و رستگاری را به روی انسان و جامعه می‌گشاید. در این بخش با توجه به عظمت موضوع، فرمایشات گهربار مولای متقیان امام علی علیه السلام در توصیف اخلاق و رفتار پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم ارایه می‌گردد.

ویژگی‌های پیامبر اسلام حضرت محمد (ص) از دیدگاه امیرالمؤمنین امام علی (ع)

گشاینده درهای بسته، آشکار کننده حق بر برهان، دفع کننده لشکرهای باطل و در هم کوبنده شوکت گمراهان، حافظ و نگهدار عهد و پیمان الهی، پرچم‌های حق را برافراشت و احکام نورانی را برپا کرد، راه و رسم او با اعتدال و حکم او عادلانه است (خطبه ۷۲).

خداوند به برکت وجود او کینه‌ها را دفن و آتش دشمنی‌ها را خاموش کرد. او میان دل‌ها الفت و مهربانی ایجاد کرد. انسان‌های حوا و ذلیل و محروم در پرتو او عزت یافتند. گفتار او روشنگر واقعیت‌ها و سکوت او زبانی گویا بود (خطبه ۹۶).

با درنگ و آرامش سخن می‌گفت (خطبه ۱۰۰).

پیامبر (ص) طبیبی سیار برای درمان بیماران است (خطبه ۱۰۸).

برای شفای قلب‌های کور و گوش‌های ناشنوا و زبان‌های لال، آماده بود. برای تبلیغ احکامی که قطع کننده عذرهاست، تلاش و امت اسلامی را با

هوشیاری‌های لازم نصیحت کرد. پیامبر (ص) دنیا را کوچک شمرد و در چشم دیگران دنیا را ناچیز جلوه داد (خطبه ۱۰۹).

از دنیا چندان نخورد که دهان را پر کند. دو پهلوی از تمام مردم فرو رفته‌تر و شکمش از همه خالی‌تر بود. دنیا را به آن نشان دادند، اما نپذیرفت. بر روی زمین می‌نشست و غذا می‌خورد. چون برده ساده می‌نشست. با دست خود کنش خود را وصله می‌زد. جامه خود را با دست خود می‌دوخت. بر الاغ برهنه می‌نشست. با همه وجود از دنیا روی گرداند و یادش را از جان خود ریشه‌کن کرد. همواره دوست داشت تا جاذبه‌های دنیا از دیدنش پنهان ماند.

در زندگانی رسول خدا (ص) برای تو نشانه‌هایی است که تو را به زشتی‌ها و عیب‌های دنیا راهنمایی کند، همانا خداوند، محمد (ص) را نشانه‌ی قیامت و مژده دهنده‌ی بهشت و ترساننده‌ی کفر جهنم قرار داد. کساخ‌های مجلل ساخت، او با شکمی گرسنه از دنیا رفت (خطبه ۱۶۰).

آنچه که با توفیق الهی هم اکنون پیش روی شما خواننده عزیز قرار گرفته است، تلاش در حد بضاعت اندک در مسیر «اخلاق محمدی (ص)» است که با نگاهی اجتماعی، سعی در گردآوری و به تصویر کشیدن گوشه‌هایی از زندگی سراسر نور و برکت برترین الگوی بشر داشته است و اینک به عنوان راهکارهایی برای خوب زیستن و گامی در جهت برخورداری شدن از یک جامعه مطلوب و پسندیده تقدیم می‌نماید.

امد آنکه این تلاش ناچیز موجب رضایت حضرت حق و مرید توفیق در بهره‌مندی از اخلاق نیکو و پسندیده گردد.